

Mall för bedömrappport

Program: Magisterprogram i opera med inriktning sång

Institution: Stockholms konstnärliga högskola

Bedömggrupp (namn, titel, organisatorisk tillhörighet): Olle Persson lektor Örebro Universitet, Rolf Christiansson lektor Kungliga Musikhögskolan

Ordförande för gruppen: Monica Danielson programansvarig opera Högskolan för scen och musik vid Göteborgs Universitet

Student-/doktorandmedverkan har skett på följande sätt: Isi Malmgren dos Santos student Stockholms konstnärliga högskola

Datum för inlämnande av bedömrappporten: 2023-04-11

Syfte och instruktioner

Utbildningsutvärderingar är en del av Stockholms konstnärliga högskolas kvalitetssystem. Syftet med utvärderingarna är att generera regelbunden och systematisk kunskap som behövs för att säkerställa och utveckla kvaliteten på högskolans utbildningar. En utbildningsutvärdering består av fyra steg: Uppstart, självvärdering, kollegial granskning och åtgärder. Alla program på grundnivå, avancerad nivå och forskarnivå som leder till en examen ska utvärderas. Programmen ska utvärderas i en sex-årscykel, vilket innebär att varje program utvärderas vart sjätte år. Samtliga utbildningar ska bedömas mot SUHF:s kriterier som är utformade mot bakgrund av Standarder och riktlinjer för kvalitetssäkring inom det europeiska området för högre utbildning (ESG). Varje program som utvärderas ska bedömas mot samtliga kriterier.

Mall för bedömrappport tillhör Riktlinjer för utbildningsutvärderingar och är obligatorisk att använda. Mallen speglar mallen för självvärderingsrapport.

Underlag för bedömning är självvärderingsrapport och obligatoriska bilagor allmän studieplan (forskarnivå), utbildningsplan (grundnivå och avancerad nivå) samt översikt över examensmål. Har bedömggruppen begärt in ytterligare underlag för bedömning ska det framgå av bedömrappporten.

Med utgångspunkt i kriterierna (se punkt 2.2 i Riktlinjer för utbildningsutvärderingar) ska bedömrappporten innehålla rekommendationer, såväl styrkor som utvecklingsområden, som syftar till att utveckla utbildningen. En rekommendation ska vara problembaserad och skiljer sig således från mer allmänna tips och råd, vilka kan finnas med i bedömningen under respektive kriterium men inte i det sammanfattande omdömet. Bedömggruppens bedömning ska tydligt motiveras och gärna belysas med exempel. Bedömningen ska **inte** resultera i ett värderande slutomdöme av hela utbildningen.

Rapporten ska maximalt omfatta 15–25 sidor, inklusive ”malltext”.

Innan bedömrappporten lämnas över till Stockholms konstnärliga högskola ska den utbildning som har utvärderas få möjlighet att korrigera eventuella sakfel och missuppfattningar.

Den slutliga rapporten ska lämnas över av ordförande för bedömggruppen till Stockholms konstnärliga högskola, d.v.s. ansvarig handläggare vid Forskningskansliet respektive Utbildningsadministrativa avdelningen.

Sammanfattning av styrkor och utvecklingsområden enligt självvärderingen

- Sammanfattning av de styrkor och utvecklingsområden som har identifierats enligt självvärderingen.

SAMMANFATTNING

Bedömargruppen har fått ett utförligt underlag och beskrivning av programmet, både i den skriftliga självvärderingen, men också i den muntliga genomgången. Några delar har vi följt upp med kompletterande frågor (se text under respektive avdelning).

Vår ambition har i första hand varit att utgå från självvärderingen och fokusera på de risker som tas upp där och föreslå förbättringar, Vi har också, utifrån erfarenhet från andra utbildningsprogram, sett några saker som vi tror kan förstärkas.

Styrkor identifierade genom självvärderingen:

- Programmet har under sina fyra år kunnat stärka antalet undervisningstimmar i tex instudering efter feedback från studenter, vilket gör att programmet i nuläget ger en god grund för operasångare på väg ut i arbetslivet.
- Momenten kring forskning har utvecklats till att i större utsträckning kunna koncentreras kring ämnet opera, och på så vis ge själva ämnet mer aktualitet för studenterna, och ge dem verktyg för att självständigt kunna verka i arbetslivet. Programmet lägger stor vikt vid att studenterna ska lära sig att ta ansvar för det egna lärandet och kritiskt tänkande, vilket är viktiga pusselbitar för en operasångare.
- Programmet handleds av lärare med hög konstnärlig och pedagogisk kompetens och stor branschkunskap och yrkeserfarenhet

Utvecklingsområden identifierade genom självvärderingen:

- Kursplaner och lärandemål är i behov av revideringar, för att bättre spegla det innehåll som programmet utvecklat genom sina fyra år
- Informationsrutinen mellan undervisande lärare och examinator behöver ses över för att säkerställa kvalitet vid examinationer
- Att säkerställa lärarkompetensen inom programmet trots kommande personalavgångar i lärarkåren
- Att motivera studenterna ännu mer knyta samman moment som handlar om relationen till omvärlden och den egna praktiken

Bedömargruppen ser efter sin djupläsning av rapporten att programmet är gediget genomtänkt och uppbyggt, och att kurserna leds av personer med stor kompetens. Programmet ger god förkovran både för den som behöver ett år att ytterligare vässa sina verktyg för den praktiska delen av yrket, men också för den som vill gå vidare inom forskningsfältet.

Vi har fokuserat på de delar som självvärderingen lyfter som önskvärda att förbättra:

- lärandemålen utformning och examinationer kopplat till innehåll
- integrering av det självständiga arbetet i de praktiska momenten med samklang forskning/praktik
- Fortsatt stark lärarkompetens

Inledning

Om programmet

Utbildningens uppläggning och nyckeltal

Bedömargruppens kommentar.

Gruppen bedömde är att den innehållsliga relevansen för studenterna ökar genom att med omfördelning av delkurser låta det självständiga arbetet gå som en strimma genom hela läsåret. Vid uppföljande kontakt med ansvarig lärare har vi förstått att det är just på det sättet, som vårt exempel här nedan, som kurserna bedrivs. Därmed tycker vi alltså att dynamiken i utbildningen är utmärkt, men att däremot den kurs- och utbildningsplan vi haft som underlag är missvisande och behver justeras.

Exempel:

Operagestaltning 1

Delkurs 1 Rollen och det musikdramatiska uttrycket 1 15 hp

Delkurs 2 Ett självständigt arbete 1 15 hp

Operagestaltning 2

Delkurs 1 Rollen och det musikdramatiska uttrycket 2 15hp

Delkurs 2 Ett självständigt arbete 2 15 hp

Bedömarrapport

- 1. att utbildningen når kraven i högskolelagen och i examensbeskrivningarna i de förordningar som ansluter till lagen, d.v.s. att de faktiska lärandemålen motsvarar examensmålen och att de examineras på ett rättssäkert sätt**

Redogörelse för och analys av utbildningens styrkor och utvecklingsområden i relation till kriteriet samt eventuella rekommendationer om lämpligt utvecklingsarbete.

Frågan om de examineras på ett rättssäkert sätt bedömer vi vara omöjligt att svara på bara genom att läsa självvärderingsrapporten.

Vi bedömer att utbildningen och lärandemålen motsvarar examensmålen.

Här vill vi utveckla våra rekommendationer till förstärkning och förtydligande av lärandemålen och ge förslag på hur de tydligare kan spegla innehållet.

Gruppen ser i beskrivningen av programmets upplägg en hög ambition för att integrera självständighet, analysförmåga och praktiskt arbete för att stärka studenternas konstnärliga identitet inför yrkeslivet.

Vi tror att upplägget med lika delar praktiskt/skriftligt arbete ökar studenternas förståelsen för helheten, och gör att samverkan mellan teori och praktik känns ännu mer relevant för studenterna. Det är viktigt att studenterna redan vid ansökningsproven får veta vad som förväntas i detta ämne, att de tidigt får insikten att det självständiga arbetet ger dem en bra grund och ökar förståelse och förberedelse för deras yrkesbana i framtiden.

Vi ser, som nämnts vid inledningen, att den integrationen syns i den innehållsliga beskrivningen av delkurserna, men vi saknar den i den faktiska kursstrukturen. Det är svårt att i nuvarande kursstruktur utläsa hur Ett självständigt arbete blir 30 hp.

Det finns enligt vår bedömning behov av att tydliggöra vilka lärandemål som syftar till självständigt arbete, och antal poäng/termin.

I nuläget står det angivet i Utbildningsplanen (s 4/18 i självvärderingen) att det är en delkurs på 15 HP som utgör det självständiga arbetet, men under rubriken

Kurser som ingår (s 5/18) står *Ett självständigt arbete 30 hp*

Detta bedömer vi alltså bör tydliggöras genom poängstrukturen under rubriken **Utbildningens uppläggning och nyckeltal** samt genom att knyta tydliga lärandemål till respektive delkurs.

Några lärandemål bedömer vi som alltför vaga i sin utformning vilket gör dem svåra både för studenten att förstå, och för examinator att bedöma. Mer konkreta mål kan vara till fördel i utvecklingsarbetet med innehåll/lärare/examinator.

Exempel: ”ha utvecklat den egna röstens kapacitet och uttrycksförmåga” bygger mycket på subjektiv bedömning och skulle kunna justeras till ett mer konkret mål.

I rapporten lyfts momentet med auditions och auditionträning som en viktig del i studenternas lärande och förberedelse för yrkeslivet. Vi föreslår att något lärandemål knyts till den delen, som exempelvis ”presentera en lista över lämplig auditionrepertoar” eller liknande. Ett konkret lärandemål både för student, lärare och examinator.

Vi är fundersamma över ett mål som skrivs i punktform under delkurs 2 i Operagestaltning 1:

- Kunna överföra laboratoriets och sångrummets processer och erfarenheter till musikedagogisk gestaltning på scen med orkester

I självvärderingens text och även i den muntliga genomgången talades det om att man inte kan säkerställa att alla studenter ges möjlighet att sjunga med orkester, därför tycker vi att målet bör revideras i sin formulering.

2. att undervisningens innehåll och form vilar på konstnärlig och/eller vetenskaplig grund samt beprövad erfarenhet

Redogörelse för och analys av utbildningens styrkor och utvecklingsområden i relation till kriteriet samt eventuella rekommendationer om lämpligt utvecklingsarbete.

Som nämnts i den inledande sammanfattningen leds utbildningen av en lärarkår med gedigen erfarenhet och flera är också disputerade. Programmets innehåll är väl förankrat i konstnärlig grund och har även handledare med forskningserfarenhet.

Vi ser en möjlig svårighet i att studenterna har olika förkunskaper, exempelvis internationella studenter eller studenter som inte gått en scenisk kandidatutbildning, utan klassisk sång eller motsvarande. Den vokala och sceniska nivån prövas vid antagningsprov och kan utan tvivel bedömas.

Erfarenhet av skriftlig analys och kunskap om problematisering av konstnärliga val är svårare att se fallenhet för, vilket också stärker vår bedömning att direkt vid utbildningsstart lägga stor vikt och konkreta mål till självständiga arbetet. Vid längre arbetsprocess har man också möjlighet att vikta handledningstid individuellt för att studentgruppen ska få en jämnare kunskapsnivå i det arbetet.

3. att utbildningen är användbar för studenterna/doktoranderna och framtida arbetsliv

Redogörelse för och analys av utbildningens styrkor och utvecklingsområden i relation till kriteriet samt eventuella rekommendationer om lämpligt utvecklingsarbete.

Styrkor:

Det är värdefullt för många sångare att få ett extra år att förkovra sig och få tid för att förfina sina verktyg inför yrkeslivet. Rapporten nämner också att flera studenter redan har en del rollupdrag. Man har också genom studenters feedback fått veta att det självständiga arbetet och programinnehållets fokus på självständigt lärande varit en viktig del för deras arbetsliv som aktiv sångare.

Vi ser under den här rubriken några saker som vi bedömer som utvecklingsområden:

Rapporten beskriver att studenter vid några tillfällen kunnat validera Operagestaltning 1 genom sina engagemang vid operahus istället för studier på själva programmet.

Man beskriver också (samma stycke) att det kan vara bättre för studenten att ha ett uppdrag utanför skolan för att kunna arbeta med orkester, vilket skolan inte alltid kan tillgodose. Här vill vi åter lyfta problematiken med att ha ett lärandemål som inte utbildningen kan garantera att tillgodose. (se punkt 1) Vi ser risk för att studenterna upplever sin utbildning som orättvis om någon har praktik, någon gör projekt med orkester, och någon annan "bara" är på skolan och gör konsert med pianist.

4. att verksamma i utbildningen har aktuell ämnesmässig och högskolepedagogisk/ ämnesdidaktisk kompetens

Redogörelse för och analys av utbildningens styrkor och utvecklingsområden i relation till kriteriet samt eventuella rekommendationer om lämpligt utvecklingsarbete.

Programmet handleds av kompetenta lärare med stor erfarenhet av pedagogiskt arbete, såväl som eget, konstnärligt utövande. Studenterna träffar också doktorander och disputerade personer från andra discipliner vid vissa seminarier. Under programmets gång har man valt att fokusera mer på ämnet opera och mindre på transdisciplinära samarbeten. Ett möjligt utvecklingsområde kunde dock vara att åter undersöka möjligheterna för mer gränsöverskridande samarbeten i det självständiga arbetet. Rapporten beskriver att lärarlaget genom de fyra åren också stärkts i sitt kunnande och metodik, så kanske vore det värt att pröva kontakten med andra kurser på avancerad nivå igen.

I självvärderingen lyfts en risk med kommunikation mellan undervisande lärare och examinator, och att detta försvårar kvalitet vid examinationer. Det är svårt att

ge konkret förslag till förbättring utan att tex ha varit med vid examinationer, men vi tror att de konkretiseringar av lärandemål som vi föreslår som ett viktigt område, också stärker kvaliteten på examinationer.

Under den här rubriken är ett av de ganska få tillfällen där självvärderingsrapporten lyfter en reell risk:

”medelåldern bland lärarna på institutionen är förhållandevis hög och professor och programansvarig lämnar sin anställning VT2023. Att lämna över ansvaret för programmet och bibehålla lärarkompetensen är av vikt för programmets utveckling”

Eftersom det lyfts som en risk, gjorde vi bedömningen att detta är något man önskar att vi ser vidare på. Vid uppföljande frågor från oss, har dock svaren väldigt tydligt varit att det inte finns någon risk. Vi har därför svårt att ge något förslag till att möta den risk vid kompetensväxling som lyfts i rapporten.

Vi föreslår dock att ha en separat handledare för det skriftliga arbetet. I bedömargruppen har vi alla väldigt goda erfarenheter av den uppdelningen av handledning av självständigt arbete inom musikdramatisk gestaltning.

5. att studenterna/doktoranderna har inflytande i planering, genomförande och uppföljning av utbildningen

Redogörelse för och analys av utbildningens styrkor och utvecklingsområden i relation till kriteriet samt eventuella rekommendationer om lämpligt utvecklingsarbete.

Under de fyra år programmet funnits, har man tydligt förändrat och utvecklat innehållet utifrån studenters feedback. Med få studenter i en grupp får man också ett enkelt kommunikationsklimat mellan programansvarig/lärare/studenter.

En anledning till att vi, och självvärderingen, fokuserar på revidering av lärandemål, är just att ett så här pass nytt program förändrats och förbättrats på vägen, och att lärandemålen nu behöver anpassas till innehållet.

Som vi också nämnt under punkt 1, tror vi att studenten redan vid antagningsprov och terminsstart ska få ta del av kursmål och moment som rör det självständiga arbetet för ett mer adekvat kursinnehåll. Detta tror vi också kan underlätta studentens långsiktiga planering av sitt magisterår.

6. att en för alla studenter/doktorander tillgänglig och ändamålsenlig studiemiljö föreligger

Redogörelse för och analys av utbildningens styrkor och utvecklingsområden i relation till kriteriet samt eventuella rekommendationer om lämpligt utvecklingsarbete.

Vi bedömer att Institutionen för opera har mycket ändamålsenlig miljö, både för praktiskt och reflekterande arbete.

7. att kontinuerlig uppföljning och utveckling av utbildningen genomförs, bland annat med stöd av kursvärderingar och för doktoranderna även individuella studieplaner

Redogörelse för och analys av utbildningens styrkor och utvecklingsområden i relation till kriteriet samt eventuella rekommendationer om lämpligt utvecklingsarbete.

Som vi nämnt under punkt 5 har studenternas synpunkter och egna förslag till förbättringar beaktats och implementerats i programmet.

Ett utvecklingsområde kan vara att hitta ett fungerande verktyg för anonyma, skriftliga utvärderingar.

8. Särskilt för utbildning på forskarnivå:

- **att doktoranderna har tillgång till en aktiv forskningsmiljö med tillräckligt ämnesdjup, ämnesbredd och omfattning**
- **att doktoranderna har möjlighet till samverkan både med forskare nationellt och internationellt samt med det omgivande samhället**

Redogörelse för och analys av utbildningens styrkor och utvecklingsområden i relation till kriteriet samt eventuella rekommendationer om lämpligt utvecklingsarbete.

Skriv text här...

9. Övrigt

Eventuella beskrivningar, analyser och värderingar avseende exempelvis internationalisering, breddad rekrytering, hållbar utveckling och jämställdhet.

Bedömargruppens kommentar. Skriv text här...

11. Övriga synpunkter från bedömargruppen

Den omfattande självvärderingsrapport vi haft som underlag, visar på en mängd förbättringar som redan gjorts i förhållande till de risker som lyfts. De två områden vi bedömt som angelägna för förbättringar:

Lärandemålets syfte och utformning

Ytterligare integrering av moment med praktik/skriftlig analys

dv s samma områden som rapporten tar upp. Vi bedömde också som angeläget att belysa den risk som lyftes angående lärarväxling, men som nämnts tidigare fick vi kompletterande svar att ingen risk föreligger.

12. Sammanfattande bedömning

Bedömaregruppen ska nedan på ett klart och tydligt sätt sammanfatta sina tidigare framförda överväganden och ställningstaganden samt sammanfatta sina tidigare framförda åtgärdsförslag. Det sammanfattande omdömet ska också ge återkoppling om goda exempel och utvecklingsområden.

SAMMANFATTNING RIKTLINJER , VISION OCH MÅL

Utbildningen har goda förutsättningar att utbilda och utveckla morgondagens operasångare att verka i dagens kulturliv.

Viktigt att ständigt verka för en öppenhet och en aktiv dialog som möjliggör för studenterna att lägga grunden för ett hållbart och självständigt konstnärskap i en föränderlig värld. Ständigt interagera med det omgivande samhället för att utveckla och genomföra relevant utbildning och forskning - en interaktion mellan olika konstformer , som är ett av målen inom utbildningen, är mycket större nu sedan SKH bildades.

Möjligheten att säkerställa forskningsförberedande och forskningsanknuten utbildning är god, och det är viktigt att fortsätta att kontinuerligt arbeta för jämlikhet och skapa en trygg arbets- och studiemiljö där alla möts på lika villkor.

En öppenhet inom lärarkår och studentkår är viktigt när det gäller att verka för ett kreativt och experimenterade utbyte med det fria kulturlivet och institutioner.

För att utveckla ny kunskap och öppna för nya perspektiv bör man se om man kan utöka samverkan med högskolor och universitet nationellt och internationellt.

Under sina fyra år programmet funnits, ser vi att man kontinuerligt arbetat med uppföljning och utveckling av innehållet, och vi bedömer att det är helt riktigt att vid den här tidpunkten revidera lärandemål och strukturera om Utbildningsplanen, så att dessa speglar innehållet.

Bilagor

Bedömargruppen har tagit del av följande obligatoriska bilagor till självvärderingsrapporten:

Allmän studieplan (forskarnivå)

Utbildningsplan (grundnivå och avancerad nivå)

Översikt över examensmål

Lista eventuellt övrigt underlag för bedöming.

- Uppföljande samtal med ansvarig lärare angående kursstrukturen, efter detta klagörande samtal har rapporten justerats (8/4 2023)